

Фикҳ дарслари (234-дарс) Ислом дини енгиллик дини эканлигига далил

19:00 / 08.06.2023 3421

يُدِحُّ أَوْ مَالَسَ دُعْبُ بَجِي
مَالَسَ وُدَّ شَتَّو، نَاتَدَجَس
رَّرَكْ وَأَخَّ وَأَنْكُرَ مَدَقْ وَل
هَكَرَتْ وَأَبَجَاوَرِيغْ وَأ

ءَءَارِقُلْ لِبَقِ عُوْكَرَكْ : أَي هَاس
ءَدَايِزِبِ ءَثِلْ لَارِي خُءَاتَو
ءَنِي عُوْكَرُلْ أَوِ دَّءَشْتَلْ إِيْلَعِ
كُرْتَوِ ، تَفَءْخِي أَمِي فِرْءَجَلْ أَوِ
لُكُلْ لَأُوْوَيِوِ ، لِّوَأَلْ دُوْعُقُلْ إِيْلَ
بِجِي أَلَوِ ، بِجِ أَوْلْ كُرْتَوِ إِيْلَ
لَبِ ، مَتُّومْلْ أَوِ ءَسَبِ دُوْجْسَلْ
ءَجَسْ نِإِ هِمَامْ أَوِ ءَسَبِ بِجِي
هِمَامْ إِيْلَ مِ دُجْسِي قُوْبَسَمْلْ أَوِ
دُعْقِي مَلْ نِإِوِ ، يَضُقِي مِثْ
ءَعْقُ بَرْقَأْ هِيْلْ أَوِ ءَسَبِ ، أَلْوَ
أَلْوَ ، هِيْلَعِ ءَسَبِ أَلْوَ دَّءَشْتَوِ
مَلْ نِإِوِ ، ءَسَبِ لَلْءَجَسْوَ مَأَقِ

مَلْ أَمَ دَعَقْ أَرِيخْ أَدُعَقِي
نِإو، وَهَسَلْ دَجَسَو، دُجَسَي
، أَلْفَنُ هُضْرَفَلْ وَحَتْ دَجَس
ءَاشْ نِإْ هَسَدَاسْ مَضَو

مَاقْ مَثَ هَرِيخْ أَلْ دَعَقْ نِإو
دُجَسَي مَلْ أَمَ دَاعْ أَوْهَس
هُضْرَفْ مَتْ دَجَسْ نِإو، مَلَسَو
، وَهَسَلْ دَجَسَو هَسَدَاسْ مَضَو
أَلْ لَفَنِ نَاتْ كُرْلْ أَو
بِرَهْ ظَلْ أِهَسْ نَعْ يِنَابْ وَنَتْ
أَمْ هِي فِ هِبْ يَدْتْ قِ نَمَو
. أَمْ هَاضَقْ دَسْ فَا نِإو، أَمْ هَالْ ص
ي فِ وَهَسَلْ دَجَسْ نِإو

يَنْبُؤْ نِإِوِ يَنْبِيِ اَلْرِ لُفِّ نِ لِ ا هِيَ لَعْ نَمَ مَلَسْ نِ اِفْ ، حَص نِ اِءِ اَلِّ صِ لِ ا يِ فِ وُهَفْ ، وُهَسْ لِ ا اَلِّ اِوِ دَجَسْ .

Агар намозхон рукни олдинга ёки орқага сурса, ёхуд такрор қилса, ёки вожибни ўзгартирса, ёки унутиб тарк қилса, бир саломдан кейин икки сажда, ташаҳхуд ва салом вожиб бўлади.

Мисоли: қироатдан олдин рукуъ қилиш, учинчи ракъатга туришни ташаҳхуддан зиёда орқага суриш, махфий нарсани ошкора қилиш, қаъдаи аввални тарк қилишлардир. Буларнинг ҳаммаси тарки вожибга киради.

Муқтадийнинг унутиши сабабли саждаи сахв вожиб бўлмайди, балки имомнинг унутиши ва сажда қилиши ила бўлади.

Кейин келиб қўшилган (одам) имоми билан саждаи сахв қилади ва кейин ўзи қолганини қазо қилади.

Агар имом аввалги қаъдага ўтирмай туриб кетса, ўтиришга яқин ҳолдан қайтиб ўтиради, ташаҳхудни ўқийди ва унутган бўлмайди.

Ўтиришга яқин бўлмаган ҳолда бўлса, туради ва саждаи сахв қилади.

Агар намозхон қаъдаи охирга ўтирмай туриб кетса, модомики, сажда қилмаган бўлса, қайтиб ўтиради ва саждаи сахв қилади.

Агар сажда қилган бўлса, фарзи нафлга айланади ва агар истаса, олтинчи ракъатни қўшади.

Агар намозхон қаъдаи охирга ўтиргнидан кейин унутиб туриб кетса, модомики, сажда қилмаган бўлса, қайтиб ўтириб, салом беради.

Агар сажда қилган бўлса, фарзи тамом бўлади ва олтинчи ракъатни қўшади ҳамда саждаи саҳв қилади. Икки ракъат нафл бўлади. Улар пешиннинг суннати ўрнига ўтмайди. Ким унга ўша икки ракъатда иқтидо қилса, иккисини ўқийди. Муқтадий иккисини бузса, қазо қилади.

Агар саждаи саҳвни қилган бўлса, улардан кейин қўшимча ўқимайди. Мабодо қўшиб қўйса, намози бўлаверади.

Бировга саждаи саҳв лозим бўла туриб, салом бериб юборса, сажда қилса, намозда турган бўлади. Сажда қилмаса, намозда бўлмайди.

«Саҳв» сўзи луғатда «унутиш» маъносини англатади.

Намозда маълум бир амаллар унутилса, ундан ҳосил бўлган нуқсонни саҳв саждаси қилиш ила тўғрилаб олиш имкони бор. Бу ҳам Ислом дини енгиллик дини эканлиги, Аллоҳ таоло мусулмонларга меҳрибон эканлигининг ёрқин далилидир.

Намозда хато қилган одам уни яна қайтариб ўқимасдан ёки бошқа бирор жавобгарликка қолмасдан, икки марта ортиқча сажда қилиб қўйиш билан ҳамма иш тўғри бўлиб кетаверади.

Энди «Мухтасари Виқоя»да саждаи саҳв ҳақида келтирилган матнни шарҳлашга ўтайлик.

Агар намозхон рукни олдинга ёки орқага сурса, ёхуд такрор қилса, ёки вожибни ўзгартирса, ёки унутиб тарк қилса, бир саломдан кейин икки сажда, ташаҳҳуд ва салом вожиб бўлади.

Саждаи саҳвнинг вожиблигига далил:

هَلَلَا يَضَرَّ رَهْرِيْرَهْ يَبَا نَع
يَلَصَّ هَلَلَا لُوسَرَّ نَأْ هُنَع

سَنَاقِ مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَلِ
هَاجِ يَلَصِي مَاقِ إِذَا مُكَدَحًا
، هِيَ لَعْلَعِ سَبَلَفِ نَاطِي شَلِ
إِذَا فِ ، يَلَصِي مَكِ يَرْدِي آلِ يَّتَحِ
دُجَسِي لَفِ مُكُدَحًا كِلِ ذَدَجِ وَ
هُوَ رُ . سَلِ أَجِ وَهُوَ نِي تَدَجِ سِ
هُوَ سَمَخِلِ

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бирортангиз туриб, намоз ўқий бошласа, албатта, шайтон келиб, уни адаштира бошлайди, ҳаттоки у қанча намоз ўқиганини билмай қолади. Бирингиз қачон шундай ҳолни топса, ўтирган ҳолида икки марта сажда қилсин», дедилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.

